

Materiały edukacyjne

Poznajemy Polskę - Lasy w Polsce:

- I. Podstawowe informacje o lasach:
 - definicja
 - rodzaje lasów
 - funkcje lasów
 - zagrożenia lasów
 - ochrona lasów
- II. Lasy w Polsce
 - piętra lasu
 - rodzaje lasów
- III. Lesistość Polski i najbardziej zalesione województwa

Materiały edukacyjne

I. Podstawowe informacje o lasach

1. Co to jest las?

Las to obszar, na którym drzewa rosną blisko siebie (w zwarciu). Ale nie tylko drzewa tworzą las. Tworzą go także kamienie, pagórki, dolinki, krzewy, krzewinki, trawy, mchy, porosty i grzyby. Te elementy przyrody tworzą układ (ekosystem), który działa w doskonałej zgodzie i równowadze (harmonii). Dzięki temu las jest domem dla niezliczonych gatunków małych i dużych zwierząt.

2. Czy wszędzie na świecie lasy wyglądają tak samo jak w Polsce?

Lasy występują na wielu kontynentach (wszystkich, oprócz Antarktydy). Chociaż można znaleźć przykłady lasów wyglądających tak samo, albo chociaż podobnie jak nasze, polskie, to zwykle są one zupełnie inne – różnią się zarówno wyglądem, jak i zamieszkującymi je gatunkami zwierząt.

Dlaczego tak jest? Decydują o tym różne warunki środowiskowe, spośród których najważniejszy jest klimat. Określa on, ile ciepła słonecznego (energii słonecznej) trafia w dane miejsce na kuli ziemskiej, jak wygląda tam obieg wody i krążenie powietrza.

3. **Uproszczony podział lasów (ze względu na klimat)**

(tutaj rodzic może pokazać na mapie świata stery występowania każdego rodzaju lasów)

a) las tropikalny (równikowy las deszczowy, dżungla)

To lasy liściaste. Występują wzdłuż równika (umownej linii biegnącej poziomo przez środek Ziemi i dzielącej ją na dwie równe półkule). Tu Słońce grzeje najmocniej przez cały rok. Dlatego lasy tropikalne są bujne, wysokie, gęste, bogate w liczne gatunki

Materiały edukacyjne

egzotycznych roślin i zwierząt. Wszystko tutaj rośnie bardzo szybko. Wewnątrz lasu jest bardzo wilgotno i duszno. Nie ma szlaków turystycznych i ścieżek. W takich lasach rytm dnia wyznaczają codzienne ulewne deszcze, które odżywiają lasy i powodują szybki wzrost roślinności.

Największe lasy tropikalne znajdują się w Ameryce Południowej (Puszcza Amazońska), Afryce (Kongo) i Indonezji.

Tutaj można spotkać małpy, kolorowe ptaki (papugi), jaszczurki, krokodyle, ogromne pająki i mrówki.

b) lasz strefy umiarkowanej

Mogą być liściaste, mieszane lub iglaste. To lasy środkowej Europy, występujące także w Polsce.

c) lasz borealne, tajga

To lasy iglaste. Występują w strefie klimatu chłodnego, na północy Europy, w północnej części Azji i na północy Ameryki Północnej. Tutaj ciepło słoneczne dociera w najmniejszej ilości, to strefa okołobiegunowa.

Gatunki tu występujące to np. renifery, lisy polarne, sowy śnieżne, wilki polarne.

4. Funkcje lasu.

Tutaj zastanowimy się, co daje las.

- a) przede wszystkim drzewa produkują potrzebny do oddychania składnik powietrza - tlen. Nim oddycha człowiek i inne zwierzęta. Im więcej lasów - tym więcej czystego, zdrowego powietrza do oddychania.
- b) las jest schronieniem i domem dla wielu gatunków zwierząt
- c) las pełni też funkcje krajobrazowe. To znaczy, że sprawia nam radość, gdy na niego patrzymy. Urozmaica nasz krajobraz.
- d) las chroni przed wiatrem, reguluje też poziom wody w całej okolicy.
- e) las dostarcza nam surowców: owoców leśnych, grzybów, drewna. Jednak, do pozyskiwania drewna powinny być sadzone i przeznaczone tylko specjalne lasy. Nie godzimy się na wycinkę naturalnych lasów.

Materiały edukacyjne

5. Zagrożenia lasów:

- a) pożary. Wywołane mogą być przez człowieka, ale również powstają z przyczyn naturalnych (susze, uderzenie pioruna, wybuchy wulkanów)
- b) susze. Brak opadów i gorące temperatury powodują usychanie roślin i drzew, które potrzebują do życia wody. Dodatkowo długotrwałe susze powodują pożary.
- c) wycinanie drzew w celu pozyskania drewna. Zdarza się, że człowiek wycina drzewa w miejscach do tego nieprzeznaczonych lub wycina ich zbyt dużo, niszcząc cały skomplikowany ekosystem.
- d) zaśmiecanie lasów różnego rodzaju odpadami.
- e) zanieczyszczenie powietrza i gleby. Dymy z fabryk i domostw oraz spaliny samochodowe zawarte w powietrzu bardzo często spadają na lasy wraz z deszczem (są wyłapywane z powietrza przez krople deszczu).

6. Jak możemy chronić las?

Jest kilka zasad, którymi powinniśmy kierować się idąc do lasu. Najważniejsza z nich to fakt, że to my jesteśmy tam gośćmi:

- w lesie nie należy hałasować, aby nie płoszyć zwierzyny - chodzimy tylko po wyznaczonych ścieżkach
- nie zrywamy roślin chronionych, nie niszczymy grzybów, nie łamiemy gałęzi i nie skubimy kory drzew
- oczywiście do lasu nie wyrzucamy śmieci
- wiele lasów to obszary prawnie chronione i istnieje tam również zakaz zbierania leśnych pamiątek i zrywania roślin i owoców

II. Lasy w Polsce

1. Rodzaje lasów w Polsce

Polskie lasy pod względem gatunkowym dzielą się na bory (lasy iglaste) oraz lasy mieszane.

BORY - lasy iglaste. Tworzą je drzewa szpilkowe: sosny, modrzewie, świerki, natomiast gatunki liściaste: brzoza, jarzębina, dąb, klon znajdują się w mniejszości. Bory są lasami z ubogim podszytem. Dlatego są bardzo świetliste.

LASY LIŚCIASTE - Występujące tu gatunki drzew liściastych (dęby, buki, brzozy, graby, klony, wiązy, lipy). Podszyt i runo są dość dobrze rozwinięte.

Materiały edukacyjne

LASY MIESZANE - budowane są przez dęby, buki, sosny świerki, jodły, brzozy, z bogatą warstwą runa i podszytu, wyraźnie zaznaczonymi warstwami pozwalającymi maksymalnie wykorzystać przestrzeń i światło.

2. Piętrowość lasu europejskiego

Lasy występujące w Polsce charakteryzują się piętrową budową. Patrząc na las możemy wydzielić 4 piętra lasu (od góry):

- a) drzewa - najwyższe piętro leśne, obejmuje strefę powyżej 4 m wysokości, to korony drzew
- b) podszyt – krzewy i młode drzewa (warstwa do 4 m wysokości).
- c) runo – to miejsce, gdzie rosną mchy, porosty, krzewinki, paprotniki, grzyby, rośliny zielne
- d) ściółka – powierzchnia ziemi. Tu znajdują się rozkładające się liście i inne elementy lasu. To dom bakterii.

RUNO	PODSZYT
ŚCIÓŁKA LEŚNA	DRZEWA

Materiały edukacyjne

AKTYWNOŚĆ dla dziecka - to ćwiczenie polegające na dopasowaniu nazw do danej warstwy lasu. Wspólnie z dzieckiem narysujcie las z podziałem na warstwy. Nazwy pięter znajdują się w tabeli powyżej.

Materiały edukacyjne

III. Lesistość Polski

1. Co to jest lesistość?

Lesistość to udział powierzchni lasów do całkowitej powierzchni danego państwa, województwa lub innego wyodrębnionego obszaru. Wyraża się ją w procentach.

2. Lesistość Polski.

Tak, jak było mówione - las to obszar, który zajmują przede wszystkim drzewa rosnące w zwarciu. Las zajmuje określony obszar i ten obszar lasów w Polsce jest duży. To 9,4 mln ha. Lesistość to 29,6 %. To znaczy, 1/3 powierzchni naszej Polski zajmują lasy.

3. Najbardziej zalesione województwa w Polsce

Oto sześć najbardziej zalesionych województw w Polsce.

Lubuskie
Pomorskie
Podkarpackie
Zachodniopomorskie
Śląskie
Warmińsko Mazurskie

LUBUSKIE	POMORSKIE
ZACHODNIOPOMORSKIE	PODKARPACKIE
ŚLĄSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE

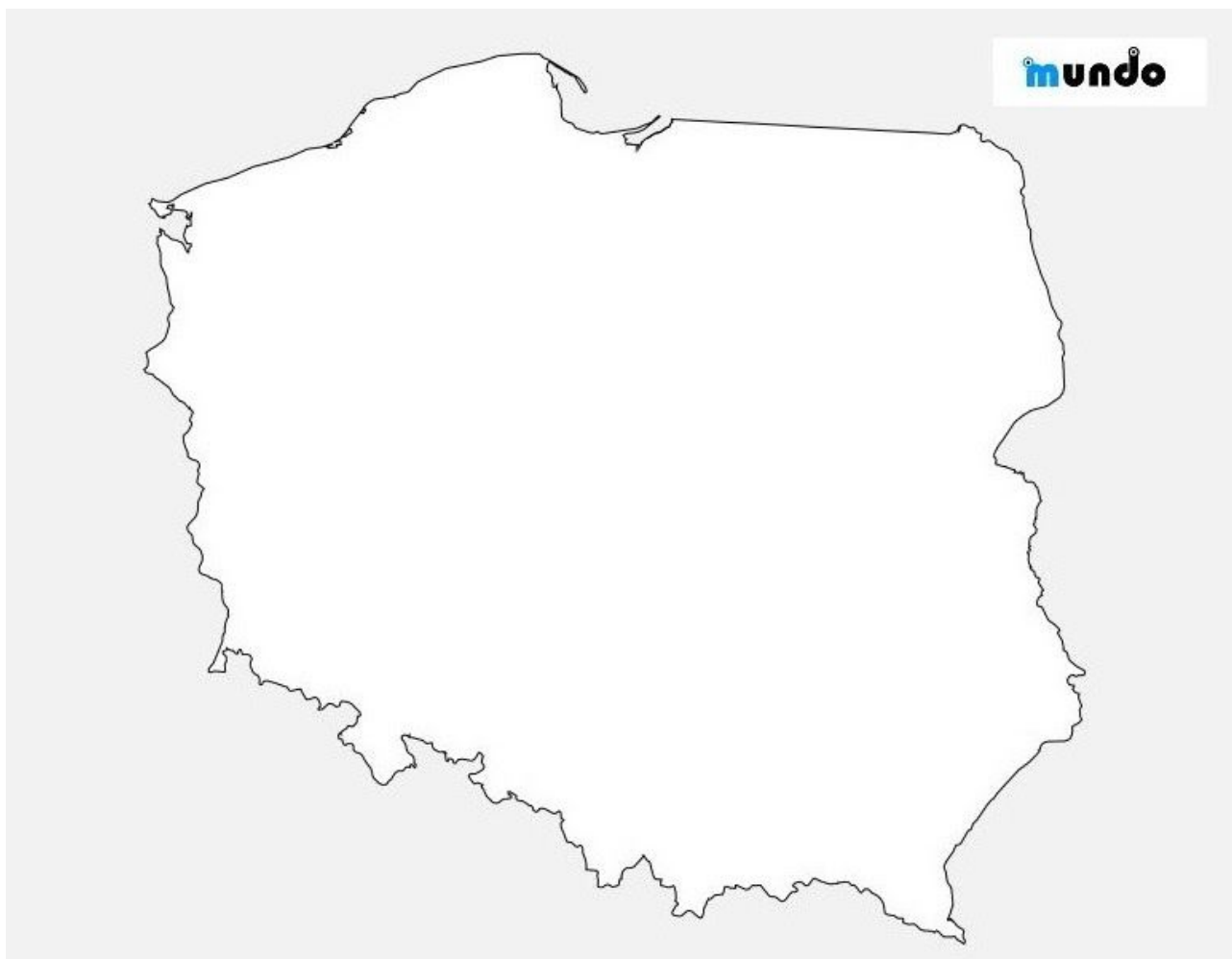
Materiały edukacyjne

Aktywność dla dziecka: zadanie ma na celu zobrazowanie jaką powierzchnię naszego kraju zajmują lasy.

Podziel konturówkę Polski na 3 równe części i jedną z tych części wyklejcie ciastoliną lub pokolorujcie na zielono.

Gdy dziecko będzie pokrywało $\frac{1}{3}$ powierzchni, wytłumacz, że lasy są rozmieszczone w Polsce w różnych miejscach nierównomiernie. Ale gdyby je wszystkie, z wszystkich miejsc zebrać razem to zakryły by wspólnie właśnie taki obszar.

Do przeprowadzenia zadania można wykorzystać mapę zamieszczoną poniżej lub zmywalną mapę Polski oraz masę plastyczną MUNDO dostępną na www.mundosklep.pl

Materiały edukacyjne

Aktywność dla dziecka: Wyklejanie masą plastyczną lub kolorowanie 5 najbardziej zalesionych województw w Polsce zgodnie z zaprezentowaną legendą.

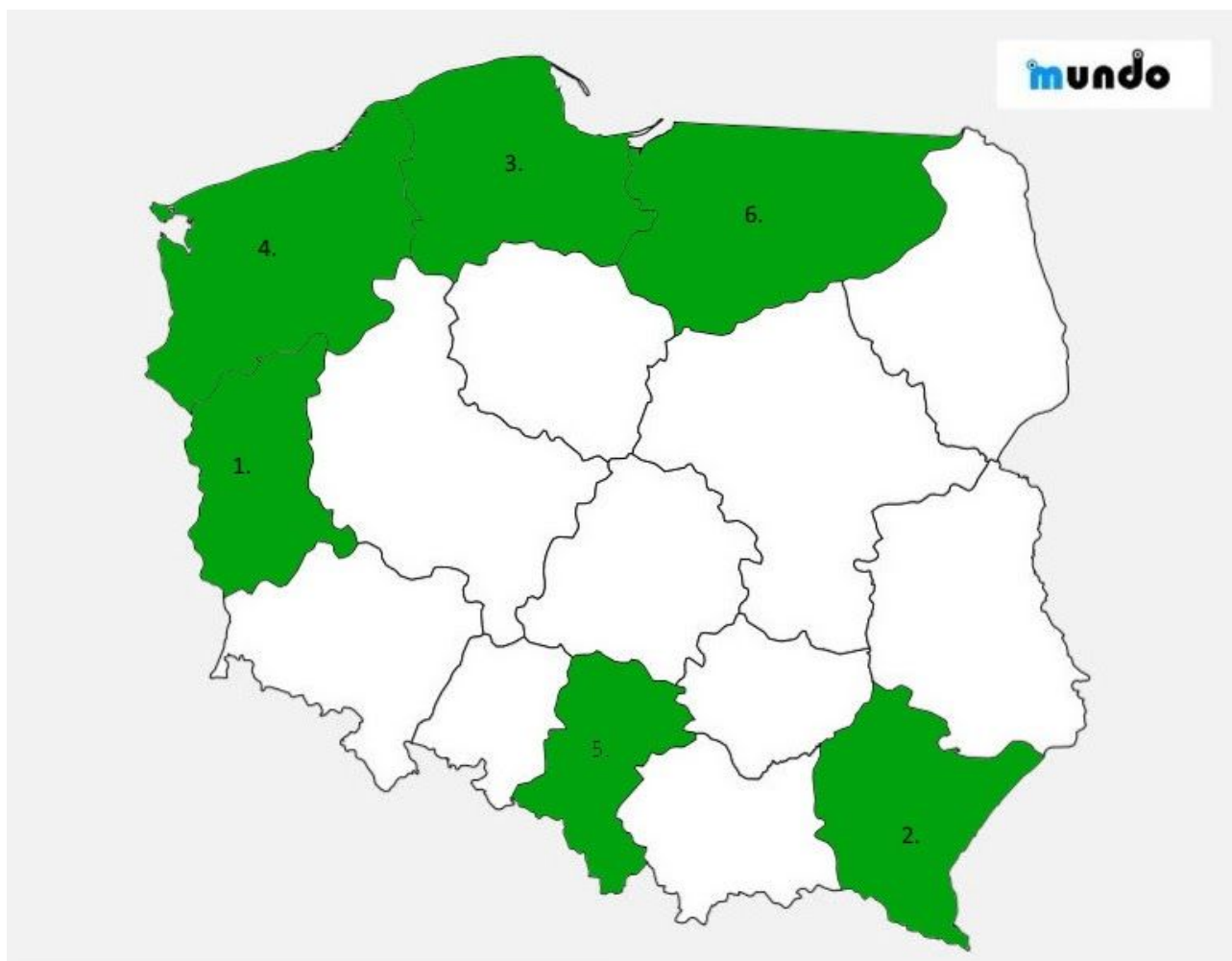
Po lewej stronie dziecka kładziemy poniższy wzornik i zajęcie traktujemy również jako układankę lewopółkulową.

Dziecko wykleja po kolei województwa o największej lesistości w Polsce.

Na koniec układu podpisy województw.

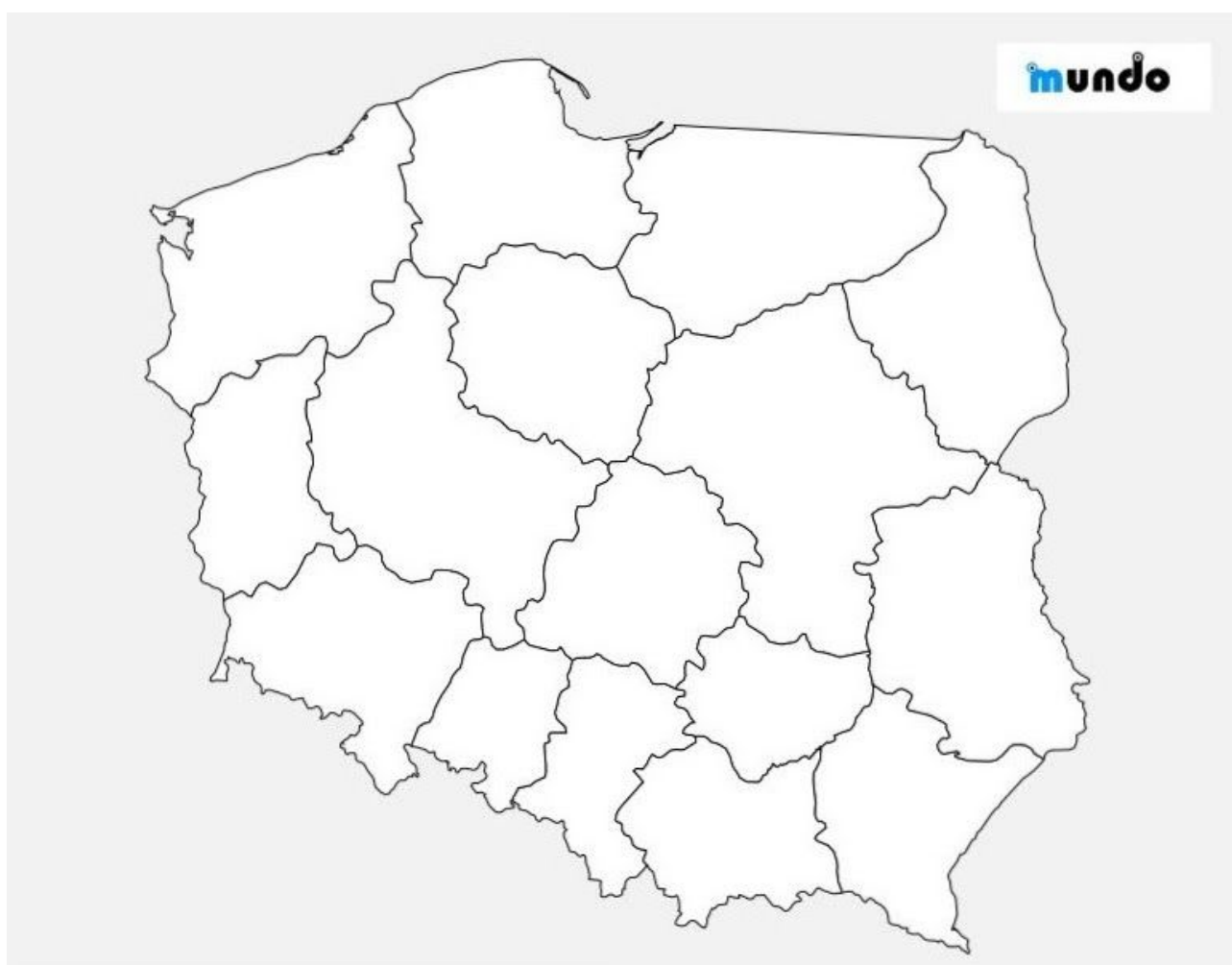
(podpisy znajdują się na stronie powyżej)

Do przeprowadzenia zadania można wykorzystać mapę zamieszczoną poniżej lub zmywalną mapę Polski oraz masę plastyczną MUNDO dostępną na www.mundosklep.pl

1. LUBUSKIE - 49,3
2. PODKARPACKIE - 38, 3
3. POMORSKIE - 36,4
4. ZACHODNIOPOMORSKIE - 35,7
5. ŚLĄSKIE - 32
6. WARMIŃSKO - MAZURSKIE - 31,6

Materiały edukacyjne

Materiały edukacyjne

